

Evli Bireylerin Evlilik Uyum, Yaşam Memnuniyeti ve Yaşam Bağlılıkları Arasındaki yordayıcı İlişkilerin İncelenmesi

Emine SAKARYA ¹ , Bülent DİLMAÇ ²

¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Konya, Türkiye, eminesakarya@hotmail.com

² Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Konya, Türkiye, bulentdilmac@gmail.com

Makale Bilgileri

ÖZ

Makale Geçmişi

Geliş: 10.06.2019

Kabul: 19.10.2019

Yayın: 27.01.2020

Anahtar Kelimeler:

Evlilik, Evlilik Uyumu,
Yaşam Bağlılığı,
Yaşam Memnuniyeti

Sorumlu Yazar:

Bülent DİLMAÇ

e-posta:

bulentdilmac@gmail.com

Bu araştırmanın amacı, evli bireylerin evlilik uyumları, yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılığı arasındaki yordayıcı ilişkilerin incelenmesidir. İlişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenen çalışmada, evli bireylerin evlilik uyumları ile yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılıkları arasında ilişki var mıdır sorusuna cevap aranmıştır. Çalışma grubu İstanbul ilinde yaşayan 511 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan evli bireylerin sosyo-demografik özelliklerine ve evlilik yaşamlarına ait bilgileri elde etmek amacıyla “Kişisel Bilgi Formu”; algıladıkları evlilik uyumunu ölçmek amacıyla “Evlilikte Uyum Ölçeği”, kendi yaşamları ile ilgili memnuniyet algılarını ölçmek amacıyla “Yaşam Memnuniyeti Ölçeği” ve yaşamlarına olan bağlılık duygularını ölçmek amacıyla da “Yaşam Bağlılığı Ölçeği” uygulanmıştır. Verilerin toplanması aşamasından sonra, elde edilen verilerle ilgili istatistiksel analizler yapılmıştır. Araştırmada, evli bireylerin evlilik uyumları, yaşam memnuniyeti ve yaşama bağlılıkları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve bu değişkenler aralarındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeli ile sınanması amacıyla yapısal eşitlik modellemesi analizi yapılmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi analizi AMOS 19 Programı ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca toplanan verilerin yüzde ve frekans hesapları SPSS 18 paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda elde edilen bulgular, evli bireylerin evlilik uyumları artmasıyla yaşam memnuniyetinde artış olacağını ortaya koymaktadır. Yine aynı çalışmada bulgular, evli bireylerin evlilik uyumlarının artmasıyla yaşam bağlılıklarının da artma olacağını ortaya koymaktadır. Son olarak bu çalışmada evli bireylerin, yaşam memnuniyeti ile yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkiler incelendiğinde, pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir.

The Examination of The Predictor Relationships Between Marital Adjustment, Life Satisfaction and Life Dependence of Married Individuals

ArticleInfo

ABSTRACT

ArticleHistory

Received:10.06.2019

Accepted:19.10.2019

Published: 27.01.2020

Keywords:

Marriage,
Marital Adjustment, Life
Dependence,
Life Satisfaction

Corresponding Author:

Emine SAKARYA,

e-posta:

eminesakarya@hotmail.com

The purpose of this research is to examine the predict to relationships between marital adjustment, life satisfaction and life dependence of married individuals. By this research, that is put in order according to relational screening model, aims to figure out if there is a relationship between marital adjustment, life satisfaction and life dependence of married individuals, or not. The study group consists of 511 married individuals who live in İstanbul. The attendees are asked to fill “Self-description Form” to have socio-demographic attributes and information about married life of couples; “Marital Adjustment Scale” is applied to measure the perception of the couples on marital adjustment; “Contentment With Life Scale” is applied to measure the perception of the couples on pleasure with their own life; “The Life Engagement Test” is applied to measure their sense of dependence on their life. After collecting data, statistical analyzes were performed on the hand-held data. By the search, structural equation modeling analysis was done to determine the relationships between marital adjustment, life satisfaction and life dependence of married individuals and to test the relationships between these variables by structural equation modeling. Structural equation modeling analysis is carried out with AMOS 19 program. Percentage and frequency calculations of collected data are also performed with the SPSS 18 packet program. Findings as a result of the analyzes reveal that married individuals will increase their life satisfaction with increasing marital adjustment. In the same research, findings also show that when the marital adjustment of married people increases their life dependence will increase. Finally, it is seen that married individuals have a positive linear relationship when the predictor relationships between life satisfaction and life loyalty are examined.

Atf/Citation: Sakarya, E. & Dilmaç, B. (2020). Evli bireylerin evlilik uyum, yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkilerin incelenmesi, *NEÜ Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1),1-11.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)

GİRİŞ

Evlilik geniş kapsamlı bir kavram olup birçok kuramcı ve araştırmacı tarafından farklı yönleriyle tanımlanmaya ve açıklanmaya çalışılmıştır. Özgüven (2000)'e göre evlilik; insan neslinin devamını ve yenilenmesini sağlayan, toplumsal ve bireysel olarak insanın kendini gerçekleştirme için elzem olan bir kurumdur. Evlilik insanlık tarihinde anlamlı ve önemli bir yere sahiptir ve dünyadaki tüm toplumlarda aile ulusların temel yapısını oluşturur. Tarhan (2012) evliliği, kültürler arasında değişkenlik olsa da bütün toplumlarda gelenek olarak kalıplaşmış ve resmi şekilde kabul görmüş tek birliktelik durumu olarak tanımlamaktadır. Özügürlü (1985)'ya göre ise evlilik; ayrı ilişkileri ve ilgileri olan kişilerin, birbirleriyle bir dayanışma içinde olduğu, toplum tarafından bir kabullenmeyle oluşmuş bir anlaşma ve bütün cinsel ihtiyaçların da toplumsal yasaklamalar dışında tutularak karşılıklı olarak doyuma ulaştırıldığı ve karşılandığı bir "kaynaşma"dır. Güner (2014)'in tanımına göre ise evlilik, toplumsal kurallara uygun olarak, farklı cinsten iki kişinin, yasalarla güvence altına alınan, sınırları yasalarla çizilmiş bir çatı altında, hakları yasalarla korunan devamlılığı sağlamak üzere çocuk sahibi oldukları bir sistemdir. Evlilik hukuk açısından eşler arasında meşru bir kurum olarak tanımlanmakta ve kurumun meşruluğu; dini, medeni veya yasal olarak kabul görmeyi içermektedir.

Bir başka tanıma göre ise evlilik, kadın ve erkeğin arasında akrabalık bağı oluşturan, insanlık tarihiyle birlikte gelişen ve süreç içinde farklılıklar gösterse de halen var olan bir kurumdur (Erişti, 2010). Evlilik, bireyin karşısındaki partnere bağlılığının yüksek düzeyde olduğu, iki kişi arasındaki yoğun duygusal bağıdır. Bu bağın gün geçtikçe daha sağlam bir hal alabilmesi için eşlerin ruhsal ve fiziksel ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu ihtiyaçların giderilmesi de evlilik uyumunu ileri derecede etkileyen bir durumdur (Özaydınlık, 2014).

Evlilik uyumu karmaşık bir kavramdır. Kavramın tanımlanması ve kapsamıyla ilgili tartışmaların sürmesine rağmen birbiri ile iyi iletişim içinde olan, evlilik ve aileyi ilgilendiren konularda görüş birliği yapabilen, evliliğin getirdiği sorumlulukları uyumlu bir biçimde alabilen ve var olan sorunlarını da olumlu bir şekilde çözebilen çiftlerin evliliği, uyumlu bir evlilik olarak tanımlanabilir. Ayrıca evlilikte uyum, bir evliliğin zorunlu ve gönüllü boyutlarının dengeli olması olarak da tanımlanmaktadır (Tutarel-Kışlak,1999). Evlilik uyumu tanımlanırken, birbiriyle iletişim içinde olan, evliliklerini ve ailelerini ilgilendiren konularda ortak bir görüş ve fikir oluşturabilen ve problemlerini yapıcı bir biçimde çözüme ulaştıran çiftlerin evliliği uyumlu olarak kabul edilmektedir (Tutarel Kışlak ve Çabukça, 2002).

Evlilik uyumu ve doyumu kavramları çoğu zaman birbirlerinin yerine kullanılan kavramlar olarak bilinmektedir. Evlilik uyumunun tanımı ve içeriği ile ilgili olarak yapılan tartışmaların devam etmesine karşın birbiri ile etkileşim halinde olan ve ortak fikir birliğine sahip olan çiftlerin beraberliği olarak açıklanabilmektedir. Evlilik uyumu arttıkça çiftlerin bireysel ve ortak mutlulukları da artacaktır. Bu özelliğiyle evlilik doyumu kavramı ile sıklıkla karıştırılmaktadır. İki kavram arasında yüksek korelasyon olması sebebiyle birbirlerinin yerine kullanılmaktadır (Tuzcu,2017).

Evlilik mutluluğu ve evlilik doyumu, evlilikteki uyuma bağlı olarak gelişmekte ve insan hayatında da önemli bir rol almakta, bu nedenle de evli bireylerin ruhsal durumunu yakından etkilemektedir. Evlilik içinde uyumun bozulmaya başlaması durumunda bu durum, eşler ve var ise çocuklar bakımından aile içinde bir yaşam krizi veya travmaya dönüşebilmektedir. Bu travmatik ortam evlilikte mutluluk ya da mutsuzluk olgusunu da gündeme getirir. Evlilikteki uyum ilişkisi eşlerin evlilikten elde ettiği doyumu ve evlilik mutluluğunu da etkiler. Bunun yanında evlilik uyumu diğer değişkenlerle birlikte gittikçe zorlaşan sosyo-ekonomik koşullar karşısında eşlerin ruhsal sağlığını da koruyan bir faktör olarak evlilik hayatında yer alır (Sardoğan ve Karahan, 2005).

Evlilik ilişkisindeki uyum, evli bir bireyin psikolojik iyilik hali için sahip olması gereken en önemli ilişkilerden biridir. Sosyal, bedensel, ruhsal ve duygusal ilişkileri kapsayan evlilik ilişkisi içinde uyumun sağlanması, evli çiftlerin ve ailelerindeki fertlerin bedensel ve ruhsal sağlıklarının da temelini oluşturan önemli etmenlerdendir (Duman, 2012). Ayrıca evli bireylerin yaşamlarını etkileyen evlilik ilişkisindeki uyumun ne olduğu ve bunu etkileyen diğer unsurların belirlenmesi, boşanma oranlarının yüksek olduğu günümüzde büyük önem taşımaktadır (Güngör ve İlhan,2008).

Bireylerin yaşam doyumlarında evlilik önemli bir yere sahiptir. Evlilik kurumunun sağlıklı ve sağlıklı işlevleri bireyin günlük yaşam etkinliklerini doğrudan etkileyen bir özellik taşımaktadır. Bu alanda yapılan çalışmalar sağlıklı evlilik ilişkilerinin bireylerin yaşam doyumunu olumlu yönde etkileyen bir unsur olduğunu vurgulamaktadır (Tomrukçu, 2010).

Sağlıklı bir evlilik insan için bir mutluluk sığınağı görevini görür. Kişi evinde günün bütün zorluklarından arınabilir, duygu paylaşımını yaşayabilir. Ayrıca sağlıklı evlilik içinde olan bir birey için kendini güvende hissettiği bir yerdir evi. Evliliğinde güven duygusunu hisseden kişiler de daha mutlu olurlar ve daha uzun yaşarlar (Tarhan,2014).

Yaşam memnuniyeti, bir bireyin içinde yer aldığı yaşam koşullarından memnuluk duyması ve yaşama sevinci taşımasıdır. Yaşam memnuniyeti ile yaşam doyumunun birçok alanda aynı anlamda kullanıldığı görülmüştür (Akin ve Yalnız, 2015). Canbay (2010)'a göre yaşam memnuniyeti, kişisel talepler, beklentiler ve umutların yanı sıra, özellikle diğer önemli referans grupları ile gerçekleştirilen karşılaştırmalara bağlı olan bilişsel bir değerlendirmedir. TÜİK'in tanımına göre ise yaşam memnuniyeti "beyan edilmiş mutluluk" ya da "öznel refah" kavramları ve bireyin yaşadığı hayatı bütünlük içerisinde olumlu olarak değerlendirmesi anlamında kullanılmaktadır. Aslında yaşam memnuniyeti öznel bir durum olup bireyin yaşam koşullarını kabul etmesi ve hayatsal ihtiyaçlarının karşılanması anlamına gelmektedir (Korkmaz, Germir, Yücel ve Gürkan, 2015).

Birçok bireyin yaşarken elde etmeyi arzuladığı, ulaşmak istediği en temel amaçlarından veya sonuçlardan biri de yüksek düzeyde yaşam memnuniyetidir. Her kişiye göre farklı olan bu düzeyin aynı zamanda belirleyicileri de her birey için farklıdır (Mert ve Ardahan, 2014). Kişilerin meslek hayatları, sosyal hayatları, arkadaşları ile birlikte olan hayatları ve iş yaşamı ile çeşitli gruplar içindeki yaşamı genel olarak kişinin hayata dair algılamasını ve bunun sonucunda da tatminini etkiler. Yaşam tatmini, bireylerin, hayattan beklentileri ile yaşadıkları arasındaki yakınlık veya farklılığa karşı gösterdiği duygusal tepkileridir. Başka bir deyişle, kişinin öznel normlarıyla yaşamı arasındaki çakışmalardır (Can ve Soyer, 2008).

Evlilik başarılı olduğunda evli bireylerin hayatlarına önemli katkılar sunmaktadır. Başarılı bir evlilik, çiftlerin hayatlarına anlam ve kimlik katmasının yanında, yapılan birçok araştırmaya göre çiftlerin yaşam doyumunu, fiziksel sağlığını ve psikolojik iyilik halini olumlu yönde etkilemektedir. Güçlü evlilikler kurulduğunda ve korunduğunda, bireylere, aile birimine ve topluma bir bütün olarak fayda sağlamaktadır (Kahraman, 2011).

Yaşamın anlamını sorgulaması ve yaşadığı bu sınırlı yaşamı anlamlı hale getirebilme çabası bireyin çok eskilere dayanan bir gerçeğidir. Bu anlamlılık duygusuna sahip olması insanı diğer canlılardan farklı kılan özelliklerinden biridir. İnsanın yaşamdan ne beklediğini, yaşama amacının ne olduğunu, burada bulunma nedeni ve ne yapıyor olduğu gibi soruların cevapları aynı zamanda bireylerin yaşam anlamına yönelik ipuçları da verir. Bununla birlikte yine de kişileri hayata bağlayan değişkenler öznel nitelikler taşımaktadır. Kendi hayatlarını önceden planlamaları imkânsız olduğu için kişiler, kendi yaşam anlamlarını ortaya koymak durumunda kalırlar. Yani kişiler yaşamındaki anlamı, kendileri araştırır, bulur ve tercih eder (Corey, 2008). Frankl (2009)'a göre de önemli olan bir insanın yaşam anlamı dendiğinde genel zamanlarda değil, belli anlarda yaşamına yüklediği özel anlamıdır. Kişinin soyut bir yaşam anlamı arayışı yerine hayatındaki somut görevlerden veya yaşamdaki misyonundan kendisine yaşam anlayışı çıkarması gerekir.

Evlilikte yaşanan doyum ve uyum, beklentilerin gerçekleştirilmesi ve bireylerin mutlu olabilmesi yönünden önemlidir. Doyumun yaşanmadığı evliliklerde genellikle boşanma ile sonuçlandığı görülmektedir. Boşanma durumu sonucunda hem eşleri, hem de boşanan aile çocuklarını olumsuz olarak etkileyen sonuçlar görülmektedir. Bu durumun üzerinde durulması, bu doyumun olumlu ya da olumsuz olarak etkileyen faktörlerin belirlenmesi, hem evlilik, hem de yaşam memnuniyetini etkileyen bir etkidir (Üncü, 2007).

Bireyin hayatında önemli bir faktör olan yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılığı değişkenlerinin evlilik uyumunu da etkileyecek bir etken olduğu düşünülerek yapılan bu araştırmada; evli bireylerin; evlilik uyumları ile yaşam memnuniyetleri ve yaşam bağlılıkları arasındaki ilişki incelenmiştir.

YÖNTEM

Bu bölümde yapılan araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplamak için kullanılan araçlar, bu araçlarla verilerin toplanması ve toplanan verilerin nasıl analiz edildiği konusunda bilgilere yer verilecektir.

3.1. Araştırma Modeli

Nicel araştırma paradigmasına sahip bu çalışmada, evli bireylerin evlilik uyumları, yaşam bağlılığı ve yaşam memnuniyeti arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve bu değişkenler aralarındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeli ile sınanması hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda araştırmamız, genel tarama modelinin bir alt türü olan ilişkiyel tarama modeline göre gerçekleştirilmiştir.

Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evrenin tamamı ya da evrenden alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde, evren hakkında genel bir yargıya ulaşmak amacıyla yapılan tarama araştırmalarıdır. Genel tarama modelleri tekil ya da ilişkiyel taramalar yapmaya imkân verir (Karasar, 2015). İlişkiyel tarama modelleri, iki ya da daha fazla sayıdaki değişken arasındaki değişimin birlikte var olup olmadığını veya bu değişimin derecesini tespit etmeyi hedefleyen araştırma modelleridir (Karasar, 2015)

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu İstanbul'da yaşayan 23 yaş ile 75 yaş arası toplam 511 evli bireyden oluşmaktadır.

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Kadın	295	57.7
Erkek	216	42.3
Toplam	511	100

Tablo 1'de görüldüğü gibi araştırma katılımcılarının 295'i (%57.7) kadın 216'sı (%42.3) erkektir.

Tablo 2: Katılımcıların Eğitim Durumu

Eğitim durumu	Frekans	Yüzde
İlkokul	55	10.8
Ortaokul	43	8.4
Lise	134	26.2
Üniversite	248	48.5
Lisansüstü	31	6.1
Toplam	511	100

Tablo 2'de görüldüğü gibi katılımcıların eğitim durumu 55'i (%10.8) ilkokul, 43'ü (%8.4) ortaokul, 134'ü lise (%26.2), 248'i üniversite (%48.5) ve 31'i (%6.1) de lisansüstü düzey şeklindedir.

3.3. Veri Toplamada Kullanılan Ölçme Araçları

Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçları, Evlilikte Uyum Ölçeği, Yaşam Bağlılığı ve Yaşam Memnuniyeti Ölçeğidir. Bunların dışında katılımcıların demografik özelliklerini tespit etmek için de kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durum, çalışma hakkındaki bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.2. Yaşam Bağlılığı Ölçeği

Yaşam Bağlılığı Ölçeği (Scheier ve diğerleri, 2006) Uğur ve Akın(2015) tarafından Türkçeye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirliğini incelenmiştir. Bu geçerlik ve güvenilirlik çalışması Marmara ve Sakarya Üniversitelerinde öğrenim gören 295 üniversite öğrencisi üzerinde yürütülmüştür. Yaşam Bağlılığı Ölçeği (The Life Engagement Test) 6 maddeden ve tek boyuttan (yaşam bağlılığı) oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek 5'li bir derecelendirme sistemi üzerine kurulmuştur. ("1" Hiç katılmıyorum, "5" Tamamen katılıyorum). Ölçekte 1., 3. ve 5. maddeler ters kodlanmaktadır. Yükselen skorlar yüksek seviyede yaşam bağlılığını ifade etmektedir. Doğrulayıcı faktör analizinde 6 maddeden ve tek boyuttan oluşan modelin iyi uyum verdiği bulunmuştur. ($\chi^2= 11.50$, $sd= 8$, $RMSEA= .039$, $GFI= .99$, $AGFI= .97$, $IFI= .99$, $NFI= .97$, $NNFI= .98$, $CFI= .99$, $RFI= .94$ ve $SRMR= .032$). Yaşam Bağlılığı Ölçeği'nin faktör yükleri .22 ile .82, düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları ise .22 ile .60 arasında yer almaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .74 olarak tespit edilmiştir. Bu bulgular göz önüne alındığında Yaşam Bağlılığı Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

3.3.3. Evlilik Uyum Ölçeği

Evli bireylerin uyum düzeylerinin saptanması nedeniyle Locke ve Wallace tarafından geliştirilen bu ölçeğin ülkemizde kullanılan formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması Tutarel-Kışlak (1999) tarafından yapılmıştır. 15 maddeden meydana gelen bu ölçek, genel evlilik uyumunu ya da niteliğini ölçmekte, bununla birlikte farklı konularda (aile bütçesi, duyguların ifadesi, arkadaşlar, cinsellik, toplumsal kurallar, yaşam felsefesi) anlaşma ya da anlaşamama ile ilişki tarzını (boş zaman, ev dışı etkinlikler, çatışma çözme, güven) ölçmektedir. Ölçekteki maddeler, seçenek sayısına bağlı olarak değişen 0 ile 6 arasında bir puan almaktadır. Buna göre; 1. madde 0–6 puan, 2.–9. maddeler 0–5 puan, 10. ve 14. maddeler 0–2 puan, 11. ve 13. maddeler 0–3 puan, 12. madde de ise eşlerden biri için evde oturmak diğeri için dışarıda bir şeyler yapmak seçeneği işaretlenmişse 0 puan, eşlerin ikisi için de dışarıda bir şeyler yapmak seçeneği işaretlenmişse 1 puan, eşlerin ikisi için de evde oturmak seçeneği işaretlenmişse 2 puan ve 15. madde 0–2 puan arasında değerlendirilmektedir.

Ölçekten alınan toplam puan 0–60 arasında değişmektedir. 43 puanın üzerinde alanlar evlilik ilişkileri açısından uyumlu, altında alanlar ise uyumsuz olarak kabul edilmektedir. Kışlak (1996) ölçeğin güvenilirliği için yaptığı çalışmada cronbach alfa katsayısı ve iki yarı güvenilirlik katsayısı hesaplamıştır. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı .80, iki yarı güvenilirlik katsayısı da .67 olarak bulunmuştur (Kışlak, 1996).

İlk soruda bireylerin evlilikteki mutluluk düzeylerini en iyi tanımladıkları noktayı (çok mutsuzdan çok mutluya uzanan yedi nokta) işaretlemeleri istenmektedir. İki-dokuz arasındaki sorularda farklı konularla ilgili olarak eşlerin anlaşma-anlaşmazlık derecelerini 6'lı likert üzerinde işaretlemeleri istenmektedir. On ve on beş arasındaki sorularda ise kişilerden evliliklerini en iyi ifade ettiğini düşündükleri cevabı işaretlemeleri beklenmektedir. Ölçekten alınacak puanın yüksek olması evliliğin uyumlu olması anlamını taşımaktadır.

3.3.4. Yaşam Memnuniyeti Ölçeği

Yaşam Memnuniyeti Ölçeği (Lavalley, Hatch, Michalos, &McKinley, 2007) Akın ve Yalnız (2015) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılırken, Marmara ve Sakarya Üniversitelerinde okuyan 295 üniversite öğrencisi ile çalışılmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21.03 olarak bulunmuştur. Doğrulayıcı faktör analizinde tek boyutlu modelin iyi uyum verdiği görülmüştür ($\chi^2= 11.46$, $sd= 4$, $RMSEA= .080$, $CFI= .98$, $IFI= .98$, $GFI= .98$, $AGFI= .94$, $SRMR= .033$). Ölçeğin madde toplam korelasyon katsayıları .31 ile .61 arasında yer almaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .73 olarak bulunmuştur. Bu bulgular göz önüne alındığında Yaşam Memnuniyeti Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

3.4. Verilerin Toplanması

Ölçekler, amaçlı örnekleme yöntemi ile tespit edilen katılımcılara araştırmacı ve araştırmamanın yardımcıları tarafından uygulanmıştır. Ölçekler İstanbul ilinde ikamet eden, evli bireylere

uygulanmıştır. Araştırma çalışma grubu 23 yaş ile 75 yaş arası evli bireylerden oluşmaktadır. Ölçekler uygulanmadan önce katılımcılara araştırmanın amacı ve ölçeğin nasıl uygulanacağı hakkında bilgiler verilmiştir. Ölçeklerin uygulanmasında gönüllülük ilkesi esas alınmıştır. Toplamda 600'ü bulan veri sayısı, geçersiz sayılan verilerden dolayı (eksik işaretleme, yarım bırakma, soruları anlayamama...) 511'e düşmüştür. Uygulamalar yaklaşık 20-30 dakika sürmüştür.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada, evli bireylerin evlilik uyumları, yaşam memnuniyeti ve yaşama bağlılıkları arasındaki ilişkilerin belirlenmesi ve bu değişkenler aralarındaki ilişkilerin yapısal eşitlik modeli ile sınanması amacıyla yapısal eşitlik modellemesi analizi yapılmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi kuramsal bir modeli test etmek için gözlenen ve gizil değişkenler arasındaki nedensel ve karşılıklı ilişkileri ortaya koyan istatistiksel bir yaklaşımdır (Shumacker ve Lomax, 2004). Yapısal eşitlik modellemesi analizi AMOS 19 Programı ile gerçekleştirilmiştir. Ayrıca toplanan verilerin yüzde ve frekans hesapları SPSS 18 paket programı ile gerçekleştirilmiştir.

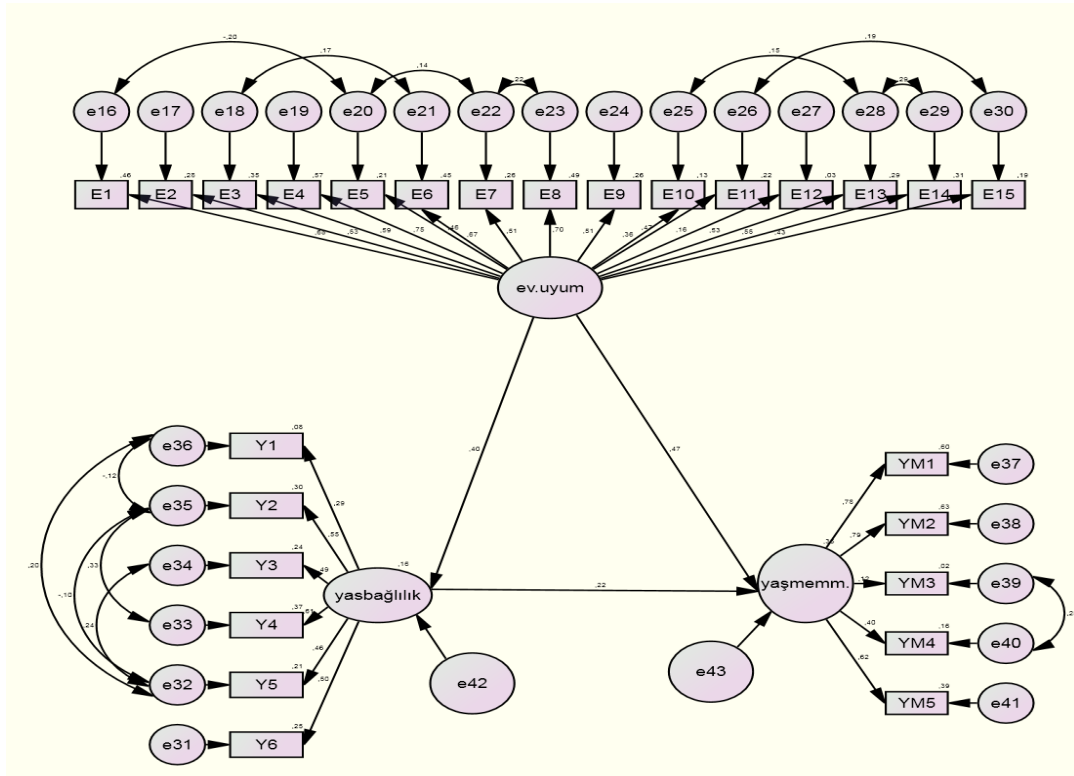
BULGULAR

Elde edilen son modelde ($X^2 = 372.5522$, $df = 78$, $p < .001$) bir exogenous, evlilik uyum iki endogenous yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılığı yer almaktadır. Modelde gösterilen yolların her biri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. The Bentler-Bonett normed fit index (NFI), The Tucker-Lewis coefficient fit index (TLI) ve diğer uyum indeksleri modelin oldukça iyi uyumlu olduğunu göstermiştir (Tablo-3). Modelde yer alan endogenous verileri arasındaki iki yönlü korelasyonların her biri yüksek değerlere sahiptir ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu durum, çalışmada kullanılan değerler ölçeğinin alt boyutlarının sahip olduğu korelasyon değerlerinden de etkilenmektedir.

Tablo 3:Yapısal Eşitlik Modelinin Uyumuna İlişkin İstatistiksel Değerler

Ölçüm	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Modelin Uyum İndeksi Değerleri
(X^2/sd)	≤ 3	$\leq 4-5$	4.77
RMSEA	≤ 0.05	0.06-0.08	0.08
SRMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.08
NFI	≥ 0.95	0.94-0.90	0.90
CFI	≥ 0.97	≥ 0.95	0.96
GFI	≥ 0.90	0.89-0.85	0.90
AGFI	≥ 0.90	0.89-0.85	0.91
TLI	≥ 0.95	0.94-0.90	0.92

Tablo 3'te yer alan uyum değerleri incelendiğinde, $X^2/sd = 4.77$, $RMSEA = 0.08$, $SRMR = 0.080$, $NFI = 0.90$, $CFI = 0.96$, $GFI = 0.90$, $AGFI = 0.91$ ve $TLI = 0.92$ olarak bulunmuştur. Genel olarak, modelin istenen düzeyde uyum değerlerine sahip olduğu anlaşılmaktadır (Bollen, 1989; Browne ve Cudeck, 1993; Byrne, 2010; Hu ve Bentler, 1999; Kline, 2011; Tanaka ve Huba, 1985). Test edilen tek faktörlü model Şekil 1'te gösterilmiştir. Modelde gösterilen tüm yollar 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Şekil 1: Modele İlişkin Yol Analizi

Tablo 4: Evli Bireylerin Evlilik Uyumluları, Yaşam Bağlılığı ve Yaşam Memnuniyeti Arasındaki Yordayıcı İlişkilere Yönelik Model

Yordayıcı Değişken	Bağımlı Değişken	Toplam Etki	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki	Standart Hata	Kritik Değer
Evlilik Uyum	Yaşam Memnuniyeti	0.44	0.44	0	0.18	6.81*
Evlilik Uyum	Yaşam Bağlılığı	0.29	0.29	0	0.24	8.55*
Yaşam Bağlılığı	Yaşam Memnuniyeti	0.17	0.17	0	0.59	4.31*

^aToplam etki = Doğrudan etki + Dolaylı etki, * $p < 0.01$, ** $p < 0.05$.

Tablo 4 incelendiğinde, yaşam memnuniyetini etkileyen önemli bağımsız değişken ($t=6.81$, $p < 0.01$) evlilik uyum değişkeni olduğu görülmektedir. Bu faktöre ilişkin bağlantı katsayı değeri $\beta = 0.44$ olarak bulunmuştur. Evli bireylerin evlilik uyumu ile yaşam memnuniyeti arasındaki yordayıcı ilişkiler incelendiğinde, pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle elde edilen bulgular, evli bireylerin evlilik uyumları artmasıyla yaşam memnuniyetinin de artış olacağını ortaya koymaktadır.

Modelde yaşam memnuniyetini etkileyen en önemli ikinci değişkenin ($t= 8.55$, $p < 0.01$) algılanan yaşam bağlılığı olduğu tespit edilmiştir. Bu faktöre ilişkin bağlantı katsayı değeri $\beta = 0.17$ şeklinde bulunmuştur. Evli bireylerin, yaşam memnuniyeti ile yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkilere bakıldığında, pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Yani bu araştırmada ortaya çıkan bulgular, evli bireylerin yaşam bağlılıkları arttıkça yaşam memnuniyetlerinin de artacağını ortaya koymaktadır.

Ayrıca test edilen modelde, yaşam bağlılığını etkileyen en önemli bağımsız değişkenin ($t=8.55$, $p < 0.01$) evlilik uyum değişkeni olduğu görülmektedir. Bu faktöre ilişkin bağlantı katsayı değeri $\beta = 0.29$ olarak belirlenmiştir. Evli bireylerin evlilik uyumları ile yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı

ilişkilere bakıldığında, pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Yani bu araştırmada ortaya çıkan bulgular, evli bireylerin evlilik uyumlarının artmasıyla ile yaşam bağlılıklarında da artma olacağını ortaya koymaktadır.

TARTIŞMA / SONUÇ / ÖNERİ

Evli bireylerin evlilik uyum, yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılıkları arasındaki yordayıcı ilişkilerin incelenmesini konu alan bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlarda bu üç değişken arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu görülmektedir. Yani başka bir deyişle bu değişkenlerin aldığı değerlerden biri arttığında diğer değişkenlerde de artış olmaktadır. Şimdi bu değişkenleri inceleyelim.

Yaptığımız araştırmanın bulgularına baktığımızda yaşam memnuniyeti değişkenini etkileyen en önemli değişkenin evlilik uyumu olduğu görülmüştür. Bu bulgular bize evli bireylerin evlilik uyumunda artış olduğunda yaşam memnuniyetlerinde de artış olacağını göstermektedir. Bu alanda evlilik uyumu ve yaşam memnuniyetini inceleyen araştırmalara baktığımızda bu iki değişkeni bir arada ele alan araştırmaların çok az olduğu görülmektedir. Literatürde karşımıza çıkan araştırmalar da bizim araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir. Bu araştırmalardan biri olan Şentürk (2013)'ün evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenleri araştırdığı çalışmasında ulaşılan veriler analiz edildiğinde evli bireylerde yaşam doyumu ve evlilik uyumu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Bu alanda yapılan bir diğer çalışma da Zehir (2016)'in yaptığı, yaşam kalitesi ve evlilik uyum düzeyi arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmadır. Bu çalışmada, yaşam doyumu ve evlilik uyum düzeyi arasında anlamlı düzeyde ilişki olduğu görülmüştür. Sonuçlara göre uyumlu evlilik düzeyinde puan alan katılımcıların yaşam doyumunda da daha yüksek puanlar aldıkları tespit edilmiştir. Bu araştırmada elde edilen bulguların da bizim araştırmamızı destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

Bizim araştırma bulgularımızı destekleyecek bir araştırma da Çelik ve Tümkaya (2012) tarafından yapılmıştır. Çelik ve Tümkaya (2012) yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam kalitesinin iş değişkeni ile ilişkisini incelemiştir. Ve bu araştırma bulgularına göre öğretim görevlilerinin evlilik uyumu ile yaşam doyumları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir.

Kublay (2013) yaptığı araştırmasında yaşam memnuniyetinin farklı bir yaklaşımı olarak ifade edilebilecek öznel mutluluk ile evlilik uyumu ilişkisini araştırmıştır. Bu araştırmanın elde edilen bulgularında; öznel mutluluğun evlilik uyumunun anlamlı ve en önemli yordayıcısı olduğu görülmektedir. Bireyin hayatındaki rolü açısından evlilik uyumunun bireyin öznel mutluluğu üzerindeki etkisinin beklenildiği gibi yüksek çıktığı görülmüştür. Evli bir bireyin hayatında en çok iletişimde bulunduğu insanlar genellikle eşi ve çocuklarıdır. Bu nedenle aile içi olumlu duygulanım yaşatan olayların fazla olmasının bireyin öznel mutluluğunu olumlu etkilediği gibi evlilik uyumunu da olumlu etkilediği düşünülmektedir. Bu sonuçlar bizim araştırmamızla doğru orantılı olarak görülmektedir.

Yaptığımız araştırmanın bulgularında ortaya çıkan bir diğer sonuç ta evli bireylerin yaşam bağlılıkları arttıkça yaşam memnuniyetlerinin de artacağı yönünde. Yani yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılığı arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda bu iki değişkenin birbiriyle ilişkisini inceleyen böyle bir başka çalışmanın yapılmadığı kanısına varıldığından, yapılan bu çalışmanın araştırmacılara yaşam memnuniyeti ve yaşam bağlılığı konusunda katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmamızın ortaya çıkan bir başka bulgusu da evli bireylerin evlilik uyumu ile yaşam bağlılıkları arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki olduğu, yani evlilik uyumu artan bireylerin yaşam bağlılıklarının da artacağı bulgusudur. Literatürde bu alandaki araştırmalara bakıldığında evlilik uyumu ile yaşam bağlılığı arasındaki ilişkinin incelendiği başka çalışmalara pek rastlanmadığı görülmüştür.

Evlilik uyumu araştırmacılar tarafından sık ele alınmış ve bu konuda birçok araştırma yapılmıştır. Demir (2016), Erişti (2010) ve Turanlı (2010) yaptıkları araştırmalarda evlilik uyumu ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bir diğer araştırmada Gül (2016) evlilik biçimleri açısından evlilik uyumu ve ilişkilerde yükleme tarzlarını konu edinmiştir. Özaydınlık (2014) ve Tuzcu

(2017) da yaptıkları araştırmalarda evlilik uyumu ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkileri konu edinmiştir. Bunların yanı sıra Gürsoy(2004) kaygı ve demografik değişkenlerinin, İlketenci (2004) problem çözme becerilerinin, Kublay (2013)'da değer tercihleri ve öznel mutluluğun evlilik uyumu ile arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Ve yine, aldatma ve çatışma eğilimi (Polat, 2006), arkadaşlık ilişkileri (Şener ve Terzioğlu, 2008), mizah tarzları (Güngör ve İlhan, 2008), öfke ifade tarzları (Hoşgör,2013),mükemmeliyetçilik (Koydemir,Selişik ve Tezer,2005) evli ve boşanmış kişilerin cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması (Güçlü Ergin,2008) gibi konuların da evlilik uyumu ile ilişkisi incelenmiştir. Görüldüğü üzere evlilik uyumu birçok değişken ile birlikte ele alınarak araştırmalar yapılmıştır. Ancak yaşam bağlılığı ve yaşam memnuniyeti değişkenleri ile evlilik uyumu ilişkisini ele alan araştırmalar literatürde karşımıza çıkmamıştır.

Evlilik uyumunda etkili olan bir durum da eğitimidir. Tynes, (1990) eğitimi, evlilik uyumuyla etkileşim halinde olan bir değişken olarak kabul eder. Çiftin eğitim seviyeleri aynı ise ailevi roller ve sorumlulukların paylaşılması ihtimali daha fazladır ve bu durumun sonucunda, çiftin her iki üyesinin de memnuniyetinde artış olmaktadır. Tynes (1990) yaptığı çalışmada, eğitim seviyeleri yüksek olan kadın ve eşlerinin, eğitim seviyeleri düşük erkek ve eşlerinden daha fazla evlilik uyumuna sahip olduklarını ifade etmiştir(Akt. Yalçın,2014).Bizim yaptığımız araştırmada da eğitim düzeyine baktığımızda %54,6 oranında lisans ve üstü eğitim seviyesinde oldukları görülmektedir. Bu nedenle ortaya çıkan pozitif değerlerin altında eğitim seviyesinin etkisi olduğu düşünülebilir. Yani eğitim seviyesinin yükselmesi evlilik uyumunun da yükselmesini destekleyen bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

KAYNAKÇA (REFERENCES)

- Akın, A. ve Yalnız, A. (2015). Yaşam memnuniyeti ölçeği (YMÖ) Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 14(54): 95-102.
- Browne, M. W. ve Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. *Sage Focus Editions*, 154, 136-136.
- Byrne, B. M. (2010). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming (2nd ed.)*. New York: Taylor and Francis.
- Can Y. ve Soyer F. (2008).Mesleki ve sosyo- ekonomik beklenti ile yaşam tatmini arasındaki ilişki: Beden eğitimi öğretmenleri üzerinde bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi* 10 (4), 24-33.
- Canbay, H. (2010). *Lise öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Corey, G. (2008). *Psikolojik danışma, psikoterapi kuram ve uygulamaları: Theory and practice of counseling and psychotherapy* (Çev. Tuncay Ergene). Ankara:Mentis Yayıncılık.
- Çelik, M. C., Tümkaya, S. S. (2012). Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri ile İlişkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* 13 (1), 223-238.
- Demir,D.(2016). *Evlilik uyumu ile bağlanma stilleri ve kişilerarası problem çözme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Duman, M. (2012). *Mizaç ve karakter özelliklerinin evlilik uyumu ve cinsiyet açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).MÜ. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Erişti, A (2010). *Bağlanma stilleri, kişilik özellikleri ve evlilik uyumu arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Frankl, V.E. (2009). *İnsanın anlam arayışı* (4. Baskı) İstanbul: Okuyan Us Yayınları.
- Güçlü Ergin,N.(2008). *Evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması*(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler

Enstitüsü, Ankara.

- Gül, G. (2016). *Evlilik biçimleri açısından evlilik uyumu, ilişkilerde yüklenme tarzları ve psikolojik dayanıklılık değişkenlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Güner, K.Z. (2014). *Erken dönem uyumsuz şemalar, ilişkilerdeki bilişsel süreçler, yüklemeler, evlilikte sorunlarla başa çıkma yollarının evlilik uyumu ile ilişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güngör, H.C. ve İlhan T. (2008). Evlilik uyumu ve mizah tarzları arasındaki ilişkiler. *Aile ve Toplum Eğitim-Kültür ve Araştırma Dergisi*. Sayı: 13, Cilt: 4. 97-106.
- Gürsoy, F.Ç. (2004) *Kaygı ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Hoşgör, T.E. (2013). *Evlü çiftlerin öfke ifade tarzları ile evlilik uyumunun incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Hu, L. T. ve Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6 (1), 1-55.
- İlkketenci, R. (2004). *Evlü bireylerin problem çözme becerileri ve evlilik uyumları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Konya
- Kahraman, Z. (2011). *Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evlü kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, Niyazi. (2015), *Bilimsel araştırma yöntemi*, 28. Baskı, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kışlak, Ş. (1996). *Cinsiyet, Evlilik Uyumu, Depresyon İle Nedensel Ve Sorumluluk Yüklemeleri Arasındaki İlişkiler Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kline, R. B. (2011), *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Korkmaz, M., Germir, H., Yücel, A. Ve Gürkan, A. (2015). Yaşam Memnuniyeti Üzerinde Etkili Olan Sosyodemografik Bileşenler Üzerine Bir Analiz. *Uluslararası Hakemli Psikiyatri ve Psikoloji Araştırmaları Dergisi*, 2015, 3(2): 79- 111.
- Koydemir, S., Selşik, Z. E. S. ve Tezer, E. (2005). Evlilik uyumu ve mükemmeliyetçilik boyutları arasındaki ilişkiler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 23 (3), 69-75.
- Kublay, D. (2013). *Evlilik uyumu: Değer tercihleri ve öznel mutluluk açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Mert, M., ve Ardahan, F. (2014). Yaşam doyumu duygusal zeka ve rekreatif doğa sporları yapmanın bireylerin ekolojik algısı üzerine etkisi: Türkiye örneği. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 12(4), 50-69.
- Özaydınlık, Ş. (2014). *Evlü çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özgüven, İ. E. (2000). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: PDREM Yayınları.
- Özğurlu, K. (1985). *Evlilik raporu*, İstanbul: Altın Kitaplar.
- Polat, D. (2006). *Evlü bireylerin evlilik uyumları, aldatma eğilimleri ve çatışma eğilimleri arasındaki ilişkilerin bazı değişkenler açısından incelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ankara

Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Sardoğan, M.E., Karahan, T.F. (2005). Evli bireylere yönelik bir insan ilişkileri beceri eğitimi programı'nın evli bireylerin evlilik uyum düzeylerine etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 38,(2), 89-102.
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2004). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modelling*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Şentürk,S.(2013).*Evli bireylerde evlilik uyumu ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).T.C. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , İstanbul.
- Tanaka, J. S. ve Huba, G. J. (1985). A fit index for covariance structure models under arbitrary GLS estimation. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 38(2), 197-201.
- Tarhan, N. (2012). *Evlilik psikolojisi*. İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tarhan, N. (2014). *Aşk terapi*.İstanbul:Timaş Yayınları
- Tomrukçu, T. (2010). *Özel ve kamuya ait ilköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşam ve iş doyumunu düzeyleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).OMÜ. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Turanlı, P. (2010). *Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tutarel-Kışlak, Ş. (1999). Evlilikte uyum ölçeğinin (EUÖ) güvenilirlik ve geçerlik çalışması. *3P Psikoloji, Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 7(1), 50-57.
- Tutarel Kışlak, Ş. ve Çabukça, F. (2002). Empati ve demografik değişkenlerin evlilik uyumu ile ilişkisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 2(5), 35-42.
- Tuzcu, A. (2017).*Evli bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumuna üzerine etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Uğur, E. ve Akın, A. (2015). *Yaşam bağlılığı ölçeği Türkçe formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 4(2), 424-432.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zekâ ve evlilik doyumuna ilişkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
- Yalçın,H.(2014).Evlilik uyumu ile sosyo-demografik özellikler arasındaki ilişki.*Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*,Şubat 2014, 3(2),250-261.
- Zehir, T. (2016).*Evlilik uyumu ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.